

които са запознати с феноменологията и спотаената същност на този отблъскващ, загадъчен, непознат и аморфен свят.

Именно тук картината на сметището, което всъщност е „гробницето“ на вещно-предметния свят на човека (като род и индивид), се съотнася с панорамата за своеобразния „задгробен живот“, с неговите спецификации за отделния човек и за консумираното през житейското му подвижничество, в т. ч. и за инкасирания вещно-предметен свят. А одиозните характеристики от подобно предизвикан размисъл се транспортират (неосъзнато или подсъзнателно) и върху образа, житейската и поведенската конфигурация на онези, които сякаш са най-близо до пространството на този „отвъден свят“, до „гробницето“ на веществеността и предметността на човека – ромите.

В един много завоалиран ракурс става пренасяне на желаната дистанцираност от профанното, нечистото, мистично отблъскващото от едната плоскост в пространството на друга плоскост – тази на реалните, всекидневните или ексцесивните връзки, взаимоотношения и срещи с мобилната репрезентативност на онзи свят, т. е. с циганите. И съвсем естествено изглежда вече специфичното надграждане и етикиране върху техния портрет на предразсъдъчни, социално и морално дискредитиращи и унизяващи ги квалификации от рода на тези, че са били и днес са социалният „боклук“, маргинализираната и „основателно“ дистанцирана „зараза“, че са представителите на съвременния варваризъм и т. н. А всичко това в своята дълбока и поставена на правилна основа същност ни най-малко не съответства на ромската природа и битност.

Има и едно парадоксално положително преимущество за ромите в пределите на цялата им трагична историческа орисия. То е свързано отново със спецификата на тяхната хоризонтална пространствена закрепостеност. **Обстоятелството, че циганите винаги са били изолирани от равнопоставени възможности с останалите етноси да влияят върху кардиналните исторически и социални промени и преобразувания на държавническо равнище, им е компенсирало възможността за поемане и носене на историческа отговорност и виновност за „производството“, „разпространението“, „размяната“ и „обмяната“ на, фигуративно казано, „вертикализиран боклук“.**